

Het effect van de siblingrelatie op de ouder-kind relatie en de relatie met leeftijdgenoten.

Datum: 18-06-2010
Marwin van Diermen (3120384)
Ancella Bouwmeester (3111172)
Werkveld: Jeugdzorg
Docent: Dr. K. Buist

Abstract

Introduction: This study examined the link between warmth and conflict in the sibling relationship and positivity and negativity in the parent-child relationship and the link between warmth and conflict in the sibling relationship on the attachment to peers. **Method:** Participants were 187 secondary school children in the age of 11 to 15 years who lived in the south of the Netherlands. Data were gathered through self-report questionnaires over two years. **Results:** The research questions were answered with regression analyses. Findings revealed that the sibling relationship has a positive and negative influence on the parent-child relationship and vice versa, and that attachment to peers has influence on the positive relationship between siblings. **Discussion:** In contrast to the expectation was the influence of attachment to peers on warmth in the sibling relationship stronger than the influence of warmth in the sibling relationship on attachment to peers. Suggestions for further research are given.

Keywords: Siblings, sibling relationship, parent-child relationship, peers.

Theoretische inleiding

Broer-zus en ouder-kind relatie

De relatie die broers en zussen (siblings) met elkaar hebben is één van de langstlopende relaties in het leven van mensen (Boll, Ferring & Sigrun-Heide, 2005; White, 2001). Bij de geboorte van een broertje of zusje ontstaat deze relatie al en de relatie zal meestal pas eindigen als één van de twee komt te overlijden. Siblings hebben vaak een relatie met elkaar die zowel negatief als positief is. Er is bij veel van deze relaties sprake van een goede band, dit houdt in dat siblings een warme relatie met elkaar hebben en goed met elkaar overweg kunnen. Maar in deze relaties zit vaak ook negatief gedrag zoals ruzie maken en vijandigheid tegenover elkaar (Feinberg, Reiss, Neiderhiser & Hetherington, 2005; Bullock & Dishion, 2002; McHale, Updegraff, Tucker & Crouter, 2000).

Het krijgen van aandacht van ouders blijkt in veel siblingrelaties tot een gevoel van oneerlijkheid en probleemgedrag te leiden doordat het ene kind meer aandacht krijgt dan haar broer of zus. De sibling die de minste aandacht van zijn of haar ouders krijgt, is meer geneigd om externaliserend probleemgedrag te vertonen dan zijn of haar broer of zus (Richmond, Stocker & Rienks, 2005).

Ook de band van een kind met zijn ouders heeft invloed op de relatie die siblings met elkaar hebben (Feinberg, McHale, Crouter & Cumsille, 2003). Zo komt in het artikel van Brody (1998) naar voren dat de siblingrelatie het beste kan worden gezien als een deel van het dynamische proces dat zich afspeelt binnen een gezin. Daarmee wordt bedoeld dat de ouder-kind relatie de eerste relatie is die kinderen ontwikkelen. Deze relatie gebruiken zij vervolgens als basis voor het vormen van andere relaties en zo ook voor het vormen van een siblingrelatie. De hechtingstheorie en de sociale leertheorie spelen hier een grote rol in. Zo komt in het onderzoek van Troupel-Cremel en Zaouche-Gaudron (2006) naar voren dat de

hechting tussen moeder en kind een belangrijke basis is voor de relatie die siblings met elkaar hebben. Kinderen gebruiken de relatie met hun ouders als voorbeeld voor het vormen van de siblingrelatie. Dit wordt bevestigd in het onderzoek van Pinel-Jacquemin en Zaouche-Gaudron (2009) waarin er sprake is van een wisselwerking tussen de dyades in het gezin. Zo speelt door middel van hechting de ouder-kind relatie een belangrijke rol in het hebben van een goede siblingrelatie. De ouder-kind relatie is hierin dus een voorbeeld voor het hebben van een goede band met je broer of zus.

Er is dus sprake van invloed van de ouder-kind relatie op de siblingrelatie maar de siblingrelatie heeft ook invloed op de ouder-kind relatie. Zo komt in het onderzoek naar voren dat zowel negativiteit in de ouder-kind relatie leidt tot meer agressie in de siblingrelatie, alsook dat wanneer er sprake is van veel relationele agressie in de siblingrelatie er sprake is van een minder sterke band tussen ouders en kinderen (Updegraff, Thayer, Whiteman, Denning & McHale, 2005; Dunn, Deater-Deckard, Pickering, & Golding, 1999). Hieruit blijkt dat er dus verbanden te vinden zijn tussen de siblingrelatie en de ouder-kind relatie, en dat er sprake is van invloed vanuit de ouder-kind relatie op de siblingrelatie en andersom (Dekovic & Buist, 2005; Vollins & Elins, 1998). Echter komt in de overzichtsartikelen van Brody (1998) en Cox en Paley (1997) naar voren dat de invloed vanuit de ouder-kind relatie op de siblingrelatie groter is dan de invloed van de siblingrelatie op de ouder-kind relatie.

Naast een gezamenlijke invloed van ouders is er tevens onderzoek gedaan waarin apart naar vaders en moeders is gekeken. De resultaten van deze onderzoeken sluiten grotendeels aan bij de hiervoor genoemde bevindingen. Een positieve band tussen de vader en het jongere broertje of zusje van een kind blijkt een positieve invloed te hebben op de band die siblings met elkaar vormen (Brody, Stoneman & Gauger, 1996). Ook in ander onderzoek wordt deze positieve invloed van vaders bevestigd. In het onderzoek van Brody, Stoneman en McCoy (1994) komt naar voren dat als vaders een positieve band hebben met hun zoon of dochter en tijdens interactie hun zoon of dochter positief benaderen dit een positieve invloed heeft op de relatie die siblings met elkaar hebben.

In het onderzoek van Howe, Fiorentino en Gariépy (2003) komt naar voren dat als moeders in de buurt van siblings zijn het aantal conflicten tussen deze siblings lager is dan wanneer moeders afwezig zijn. Er blijkt ook dat als moeders erg betrokken zijn bij conflicten en interactie van siblings, siblings eerder geneigd zijn hun moeder op te zoeken als maatje om mee te spelen en om conflicten op te lossen. In tegenstelling tot het onderzoek van Howe en collega's (2003) komt in het onderzoek van Howe, Aquran-Assee en Bukowski (2001) naar voren dat als moeders erg betrokken zijn bij hun kinderen dit voor moeders de gelegenheid

biedt om siblings te leren vriendschappelijk en gelijkwaardig met elkaar om te gaan. Dat moeders als goed voorbeeld kunnen dienen voor relaties die siblings met elkaar hebben blijkt ook uit het onderzoek van Bussel en collega's (1999). In dit onderzoek komt naar voren dat als moeders allebei de kinderen op een positieve manier behandelen de siblings naar elkaar toe ook deze positieve benadering zullen laten zien. Bovenstaande bevindingen laten zien dat er invloed is van vaders en moeders afzonderlijk. Omdat zowel vaders als moeders invloed blijken te hebben op de band die siblings met elkaar hebben is er in dit onderzoek voor gekozen om ouders te zien als eenheid.

Siblings en leeftijdgenoten

Kinderen leren al vroeg in hun ontwikkeling vaardigheden die nodig zijn voor sociale interacties. Er is echter nog geen eenduidigheid over de manier waarop dit gebeurt. In de literatuur zijn er twee stromingen te onderscheiden. De 'epigenetische wijze' gaat er vanuit dat de primaire relatie tussen moeder en kind de basis vormt van sociale interacties. Vervolgens ontwikkelt het kind relaties met andere volwassenen en kinderen. Het 'sociale netwerk model' gaat er juist vanuit dat verschillende mensen zorgen voor de verschillende behoeften van een kind. Tijdens het socialisatieproces leert het kind om een deelnemer te worden in de verschillende netwerken. Een voorbeeld van een netwerk is het netwerk van leeftijdgenoten. Kinderen spelen al heel vroeg met vriendjes en zij geven de voorkeur aan leeftijdgenoten boven hun ouders (Lewis, 2005). In de adolescentie zijn vrienden duidelijk aanwezig in het dagelijks leven van de adolescent (Updegraff, Booth & Thayer, 2006).

Een ander belangrijk netwerk is dat van de siblings. Er is bewijs dat het kind net zo gehecht raakt aan (oudere) siblings als aan de ouders. Toch is er naar de rol van siblings weinig onderzoek gedaan, het meeste onderzoek is gedaan naar de ouder-kind relatie (Bank, Burraston & Snyder, 2004).

Dit is vreemd, aangezien kinderen in hun jeugd meer tijd met siblings doorbrengen dan met hun ouders (Bank et al., 2004; Stormshak, Comeau & Shepard, 2004). Tevens is het vreemd dat er in onderzoek meer aandacht wordt besteed aan de invloed van leeftijdgenoten dan van siblings. Ten eerste brengen siblings in hun jeugd meer tijd met elkaar door dan met leeftijdgenoten. Ten tweede blijft een siblingrelatie het hele leven van een kind bestaan, terwijl vriendschappen veranderen. Als laatste behoren siblings tot het gezinssysteem en dit systeem is een belangrijke voorspeller van probleemgedrag bij kinderen en dat werkt door in de adolescentie (Stormshak et al., 2004).

In de vroege ontwikkeling wordt de siblingrelatie gekenmerkt als emotioneel positief, maar zijn er ook de nodige conflicten (Stormshak, et al., 2004). In de vroege adolescentie (10-13 jaar) zijn er meer conflicten met siblings dan met elk ander persoon in hun omgeving, behalve dan misschien met moeders. Maar er is tegelijkertijd sprake van warmte en samenwerking. Net als de relatie met ouders wordt ook de siblingrelatie gelijkwaardiger tijdens de adolescentie, er zijn minder conflicten en het is minder intiem. De verklaring hiervoor is dat siblings, naarmate ze ouder worden, minder tijd met elkaar doorbrengen (Pike & Atzaba-Poria, 2003; Smetana, Campione-Bar & Metzger, 2006). Seginer, Shoyer, Hossessi en Tannous (2007) hebben echter gevonden dat tijdens de adolescentie de relatie met oudere siblings intiemer en warmer wordt. Smetana en collega's (2006) en Updegraff, McHale en Crouter (2002) hebben gevonden dat adolescenten meer intimiteit ervaren met vrienden dan met siblings en juist meer controle ervaren door siblings dan door vrienden. De rol van de siblingrelatie tijdens de adolescentie komt uit deze onderzoeken dus niet eenduidig naar voren.

Kinderen leren om te helpen, te delen, samen te werken en empathie te hebben voor anderen door naar hun sibling te kijken. In hun leven delen siblings veel objecten, ervaringen en mensen (Lewis, 2005). Siblingrelaties hebben verschillende invloeden op de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Deze relatie wordt gebruikt als basis om vaardigheden te ontwikkelen en te oefenen voor sociale interacties. Hier horen ook interacties met leeftijdgenoten bij (Lockwood, Kitzmann & Cohen, 2001). Het hebben van een sibling lijkt vooral van belang voor het omgaan met conflicten (Kitzman, Cohen & Lockwood, 2002).

Er is een sterk verband tussen socialisatie ervaringen binnen het gezin en de kwaliteit van de relatie van adolescenten met leeftijdgenoten. Weinig onderzoeken hebben echter de siblingrelatie en de relatie met leeftijdgenoten tegelijkertijd onderzocht (Updegraff, Booth & Thayer, 2006).

In de literatuur komen twee modellen naar voren over de wisselwerking van deze relaties: het 'carryover model' en het compensatiemodel. Het 'carryover model' gaat uit van gelijkheid in de kwaliteit van beide relaties. In beide relaties worden dan dezelfde interactiestrategieën gebruikt. Dit is te verklaren vanuit de hechtingstheorie en de sociale leertheorie. Kinderen leren in het gezin om op een bepaalde manier om te gaan met relaties. Vanuit deze ervaring ontwikkelen ze interne werkschema's over sociale relaties. Deze schema's worden vervolgens gegeneraliseerd naar relaties die kinderen aangaan met leeftijdgenoten (Sherman et al., 2006).

De siblingrelatie biedt unieke kansen voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Dit gebeurt door sociale leermechanismen (Kim, McHale, Crouter & Osgood, 2007). Oudere siblings die zich goed hebben aangepast kunnen worden gebruikt als een positief voorbeeld en geven emotionele steun aan de jongere sibling. Omgekeerd kan negatief gedrag van de oudere sibling ervoor zorgen dat de jongere sibling gaat experimenteren met dit gedrag. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan agressief gedrag en drugsgebruik. Deze bevindingen sluiten aan bij de sociale leertheorie (Ardelt & Day, 2002; Ostrov, Crick, & Stauffacher, 2006).

Het compensatiemodel gaat uit van verschil in kwaliteit van de beide relaties. Kinderen compenseren de ene negatieve relatie met een positieve andere relatie (Lockwood et al., 2001; Sherman et al., 2006). Siblingrelaties geven kinderen en adolescenten de gelegenheid om te leren hoe ze effectief moeten omgaan met personen buiten hun huis, vooral met leeftijdgenoten. Siblings dienen tevens als buffer tegen negatieve ervaringen met leeftijdgenoten (McCoy, Brody & Stoneman, 2002). Ook Lockwood, Gaylord, Kitzmann en Cohen (2002) hebben in hun onderzoek gevonden dat de siblingrelatie een belangrijke buffer is tegen de effecten van stress op de relatie met leeftijdgenoten. Ondanks de verschillen in beide relaties is de ervaring van omgang met een sibling een goede oefening voor de omgang met leeftijdgenoten. Uit het onderzoek van Sherman en collega's (2006) komt naar voren dat een harmonieuze vriendschap (met dezelfde sekse) een minder goede siblingrelatie compenseert. Andersom geldt dit niet. Er is dus bewijs dat beide relaties elkaar kunnen compenseren.

Voor het 'carryover' model zijn meerdere bewijzen gevonden. Uit het onderzoek van Bank en collega's (2004) komt dat positieve relaties met leeftijdgenoten worden geassocieerd met steunende siblingrelaties. Omgekeerd worden negatieve relaties met leeftijdgenoten geassocieerd met siblingrelaties met veel conflicten en weinig warmte. Kinderen die agressief gedrag laten zien tegen siblings, doen dit ook tegen leeftijdgenoten (Bank et al., 2004; Ostrov et al., 2006). Ook Kitzman en collega's (2002) hebben gevonden dat een goede kwaliteit van de siblingrelatie leidt tot een goede kwaliteit van de relatie met leeftijdgenoten. Uit het onderzoek van Lockwood en collega's (2001) is gekomen dat warmte in de siblingrelatie wordt geassocieerd met meer positieve relaties met leeftijdgenoten. Conflict in de siblingrelatie wordt geassocieerd met zowel positieve als negatieve relaties met leeftijdgenoten. Dit is afhankelijk van de aan- of afwezigheid van warmte.

Toch is er ook een kanttekening te plaatsen bij het 'carryover model'. Kim en collega's (2007) hebben in hun onderzoek gevonden dat meer intimiteit in de siblingrelatie zorgt voor een betere competentiebeleving met leeftijdgenoten. Dit geldt ook voor conflict.

Een causale relatie is echter niet vast te stellen; het kan ook zijn dat geleerde competenties met vrienden worden overgebracht naar de siblingrelatie. Zoals met veel complex gedrag is het mogelijk dat beide richtingen werkzaam zijn: er wordt uitgegaan van een wederkerende werking tussen beide relaties. Beide relaties zijn dan wel qua inhoud gelijk, maar de basis ligt niet per se bij de siblingrelatie (Kim et al., 2007; Lockwood et al., 2001). Dit laten Kramer en Kowal (2005) zien in hun onderzoek. Zij hebben onderzocht hoe hechte relaties met leeftijdgenoten de kwaliteit van de siblingrelatie kunnen beïnvloeden. De ervaringen met positieve interacties die kinderen met vrienden hebben opgedaan voor de geboorte van hun sibling is van invloed op de kwaliteit van de siblingrelatie in de adolescentie en tevens voor de relatie met leeftijdgenoten in de adolescentie.

Uit wat hiervoor besproken is kan worden opgemaakt dat het effect meestal van de siblingrelatie naar de leeftijdgenoten gaat, maar dat de andere kant op ook mogelijk is. Voorgaande onderzoeken zijn allemaal cross-sectioneel. Het sterkste bewijs voor het 'carryover model' komt uit het onderzoek van Yeh en Lempers (2004). In dit longitudinale onderzoek is een bidirectioneel verband gevonden tussen de siblingrelatie van adolescenten en de relatie met leeftijdgenoten. Het verband tussen de siblingrelatie op tijdstip 1 en de relatie met leeftijdgenoten op tijdstip 2 blijkt een stuk sterker te zijn dan het verband tussen de relatie met leeftijdgenoten op tijdstip 1 en de siblingrelatie op tijdstip 2. Dit duidt er op dat de kwaliteit van de eerdere siblingrelatie een betere voorspeller is voor latere vriendschappen dan andersom.

Het zal duidelijk zijn dat er in verhouding nog relatief weinig onderzoek is gedaan naar de rol van siblings in de ontwikkeling van adolescenten. Onderzoeken die er zijn komen niet tot eenduidige resultaten en longitudinaal onderzoek naar de invloed van de siblingrelatie is er bijna niet. Daarom zal in dit onderzoek over een periode van twee jaar worden gekeken naar de invloed van de siblingrelatie op zowel de ouder-kind relatie als de relatie met leeftijdgenoten. De eerste vraag is of het effect van conflict in de siblingrelatie op negativiteit in de ouder-kind relatie sterker is dan het longitudinale effect van negativiteit in de ouder-kind relatie op conflict in de siblingrelatie. Als tweede zal worden gekeken of het effect van warmte in de siblingrelatie op positiviteit in de ouder-kind relatie sterker is dan het longitudinale effect van positiviteit in de ouder-kind relatie op warmte in de siblingrelatie. De derde vraag is of het effect van conflict in de siblingrelatie op hechting aan leeftijdgenoten sterker is dan het longitudinale effect van hechting aan leeftijdgenoten op conflict in de siblingrelatie. En als laatste of het effect van warmte in de siblingrelatie op hechting aan

leeftijdgenoten sterker is dan het longitudinale effect van hechting aan leeftijdgenoten op warmte in de siblingrelatie.

Op basis van de literatuur wordt verwacht dat het effect van de siblingrelatie op de ouder-kind relatie minder sterk is dan andersom. Dit omdat de ouder-kind relatie de eerste relatie is die kinderen aangaan en dat vanuit daar andere relaties worden aangegaan (Brody, 1998). Er wordt daarnaast wel verwacht dat het effect van de siblingrelatie op de hechting aan leeftijdgenoten sterker is dan andersom. Dit omdat de siblingrelatie het hele leven van een kind blijft bestaan, terwijl vriendschappen veranderen (Stormshak et al., 2004).

Methode

Aan dit onderzoek deden 187 leerlingen met een leeftijd tussen 11-15 jaar, van een middelbare school uit het zuiden van het land mee.

Alle opleidingsniveaus zijn aanwezig: Vmbo, Havo en Vwo. De gegevens komen uit onderzoeken die zijn uitgevoerd in het schooljaar 2007-2008 en 2008-2009. De steekproef van de school is select. Aangezien het een onderzoek betreft over de verbanden tussen verschillende relaties van adolescenten door de tijd heen is er gebruik gemaakt van een longitudinale survey (Robson, 2002). Het onderzoek was een combinatie van een breedte-onderzoek en een diepte-onderzoek. Voor het breedte-onderzoek zijn alle leerlingen gevraagd om vragenlijsten in te vullen over de kwaliteit van de siblingrelatie, kwaliteit van de ouder-kind relatie, kwaliteit van de relatie met leeftijdgenoten, ouderlijke opvoeding, temperament/persoonlijkheid, competentie en probleemgedrag. Voor het diepte-onderzoek zijn de broers/zussen (maximaal 2 jaar jonger, geen bovengrens) van de adolescenten gevraagd om (grotendeels) dezelfde vragenlijsten in te vullen. Op deze manier gaven beide siblings informatie over hun onderlinge relatie, de ouder-kind relatie en het psychosociaal functioneren. In dit onderzoek zal uitsluitend gebruik worden gemaakt van gegevens van de leerlingen, niet van hun siblings.

De school heeft eerst de ouders op de hoogte gebracht van het onderzoek en zij hebben daarna de gelegenheid gekregen om deelname aan het onderzoek te weigeren. De vragenlijsten zijn onder begeleiding van twee studenten tijdens een mentoruur ingevuld. Studenten van de Universiteit van Utrecht waren aanwezig om eventuele vragen van leerlingen te beantwoorden. Nadat de vragenlijsten waren ingevuld kregen de leerlingen een envelop mee naar huis met daarin een brief waarmee toestemming wordt gevraagd aan ouders

voor deelname van de broer of zus, een brief voor de broer of zus waarin wordt uitgelegd waar het onderzoek over gaat, een vragenlijst voor de broer of zus en een retourenvelop.

Meetinstrumenten

In dit onderzoek zullen drie vragenlijsten worden gebruikt om de onderzoeksvragen te beantwoorden. De Sibling Relationship Questionnaire (SRQ) wordt gebruikt om de kwaliteit van de relatie tussen broer en zus te meten. De Network of Relationship Inventory (NRI) wordt gebruikt om de kwaliteit van de ouder-kind relatie te meten. De Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA) wordt gebruikt om de hechting aan leeftijdgenoten te meten.

Kwaliteit siblingrelatie

De SRQ is ontwikkeld door Buhrmester & Furman (1990) en meet de kwaliteit van de relatie tussen broer en zus. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van 2 schalen, namelijk warmte en conflict. De schaal warmte bestaat uit 21 items. Een voorbeelditem uit deze schaal is: In welke mate vinden jij en deze broer/zus dezelfde dingen leuk? De items hebben de volgende antwoordcategorieën; 1. nauwelijks, 2. niet zoveel, 3. een beetje, 4. veel en 5. extreem veel. De schaal conflict bestaat uit 9 items. Een voorbeelditem bij de schaal 'Conflict' is: Hoe vaak beledigen jij en deze broer/zus elkaar en schelden jullie elkaar uit? De items hebben de volgende antwoordcategorieën; 1. nauwelijks, 2. niet zoveel, 3. een beetje, 4. veel en 5. extreem veel.

Bij de factor 'Conflict' zijn de items 11, 25 en 39 verwijderd omdat deze de mate van competitie meten en de onderzoekers van mening zijn dat dit ook positief kan zijn. In dit onderzoek wordt conflict echter alleen als negatief gezien en daarom is besloten om deze drie items te verwijderen. Daarom is er een factoranalyse uitgevoerd om te kijken of de overige zes items samen onder één factor zijn onder te brengen. Uit de analyse is gebleken dat de nieuwe factor 70% van de variantie verklaart. De ladingen van de items op de factor variëren van .73 tot en met .92.

De subschalen hebben een goede interne consistentie de test-hertest betrouwbaarheid is redelijk tot goed (Fox, Barrett & Shortt, 2002). Uit de betrouwbaarheidsanalyse blijkt dat de Cronbach's alpha van de schaal warmte op T1 .93 is en op T2 .94. Bij de conflictschaal is de Cronbach's alpha op T1 .93 en op T2 .94. Op basis hiervan kan er worden geconcludeerd dat de betrouwbaarheid van deze schalen goed is.

Kwaliteit ouder-kind relatie

De NRI is ontwikkeld door Furman, & Buhrmester (1992) en meet de kwaliteit van de ouder-kind relatie.

De items worden voor beide ouders afzonderlijk ingevuld. Er horen zes items bij de schaal 'Positieve kwaliteit' en zes items bij schaal 'Negatieve kwaliteit'. Een voorbeelditem van de schaal 'Positieve kwaliteit' is: Hoeveel bewondert en respecteert je vader/moeder jou? Een voorbeelditem van de schaal 'Negatieve kwaliteit' is: Hoeveel ergeren jij en je vader/moeder je aan elkaar of worden jullie boos op elkaar? De items bestaan uit de volgende antwoordcategorieën; 1. weinig of niet, 2. een beetje, 3. veel, 4. heel erg veel en 5. meer kan niet. De antwoorden op de positieve en negatieve schaal van vader en moeder zullen bij elkaar worden opgeteld zodat er uiteindelijk twee schalen ontstaan: een positieve en een negatieve schaal voor ouders. Er is besloten om vaders en moeders samen te voegen omdat er een correlatie tussen beiden bestaat.

Uit de betrouwbaarheidsanalyse blijkt dat de Cronbach's alpha van de positieve kwaliteitsschaal op T1 .77 is en op T2 .82 is. Van de negatieve kwaliteitsschaal is de Cronbach's alpha op T1 .91 is en op T2 .94. Op basis hiervan kan er worden geconcludeerd dat de betrouwbaarheid van deze schalen goed is.

Hechting aan leeftijdgenoten

De IPPA is ontwikkeld door Armsden & Greenberg (1987) en Nada Raja, McGee & Stanton (1992) en meet de hechting aan leeftijdgenoten. Deze vragenlijst bestaat uit 12 items waarbij kan worden gekozen uit de volgende antwoordcategorieën; 1. bijna nooit, 2. soms, 3. vaak en 4. bijna altijd. Een voorbeelditem uit deze vragenlijst is: Ik voel dat mijn vrienden hele goede vrienden zijn.

Uit de betrouwbaarheidsanalyse blijkt dat de Cronbach's alpha voor de hechting aan leeftijdgenoten op T1 .80 is en op T2 .82. Op basis hiervan kan er worden geconcludeerd dat de betrouwbaarheid van de IPPA goed is.

Resultaten

Als eerste is gekeken of het longitudinale effect van conflict in de siblingrelatie op negativiteit in de ouder-kind relatie sterker is dan het longitudinale effect van negativiteit in de ouder-kind relatie op conflict in de siblingrelatie. Hiervoor zijn twee regressieanalyses uitgevoerd: één waarbij conflict in de siblingrelatie T1 de onafhankelijke variabele is en negativiteit in de ouder-kind relatie T2 de afhankelijke variabele is, en één waarbij negativiteit

in de ouder-kind relatie T1 de onafhankelijke variabele is en conflict in de siblingrelatie T2 de afhankelijke variabele is. Beide regressieanalyses laten een significant resultaat zien (zie tabel 1). Na vergelijking van de Bèta's blijkt dat het longitudinale effect van conflict in de siblingrelatie T1 op negativiteit in de ouder-kind relatie T2 net zo sterk is als het longitudinale effect van negativiteit in de ouder-kind relatie T1 op conflict in de siblingrelatie T2 (zie Tabel 1).

Als tweede is gekeken of het longitudinale effect van warmte in de siblingrelatie op positiviteit in de ouder-kind relatie sterker is dan het longitudinale effect van positiviteit in de ouder-kind relatie op warmte in de siblingrelatie. Hiervoor zijn twee regressieanalyses uitgevoerd: één waarbij warmte in de siblingrelatie T1 de onafhankelijke variabele is en positiviteit in de ouder-kind relatie T2 de afhankelijke variabele is, en één waarbij positiviteit in de ouder-kind relatie T1 de onafhankelijke variabele is en warmte in de siblingrelatie T2 de afhankelijke variabele is. Beide regressieanalyses laten een significant resultaat zien (zie Tabel 1). Na vergelijking van de Bèta's blijkt dat het longitudinale effect van warmte in de siblingrelatie T1 op positiviteit in de ouder-kind relatie T2 iets sterker is dan het longitudinale effect van positiviteit in de ouder-kind relatie T1 op warmte in de siblingrelatie T2 (zie Tabel 1).

Vervolgens is gekeken of het longitudinale effect van conflict in de siblingrelatie op hechting aan leeftijdgenoten sterker is dan het longitudinale effect van hechting aan leeftijdgenoten op conflict in de siblingrelatie. Hiervoor zijn twee regressieanalyses uitgevoerd: één waarbij conflict in de siblingrelatie T1 de onafhankelijke variabele is en hechting aan leeftijdgenoten T2 de afhankelijke variabele is, en één waarbij hechting aan leeftijdgenoten T1 de onafhankelijke variabele is en conflict in de siblingrelatie T2 de afhankelijke variabele is. Beide regressieanalyses blijken niet significant te zijn (zie Tabel 1). Tevens is het verschil tussen de Bèta's klein, dit houdt in dat er geen longitudinaal effect is voor zowel conflict in de siblingrelatie T1 op hechting aan leeftijdgenoten T2 als voor hechting aan leeftijdgenoten T1 op conflict in de siblingrelatie T2.

Als laatste is gekeken of het longitudinale effect van warmte in de siblingrelatie op hechting aan leeftijdgenoten sterker is dan het longitudinale effect van hechting aan leeftijdgenoten op warmte in de siblingrelatie. Hiervoor zijn twee regressieanalyses uitgevoerd: één waarbij warmte in de siblingrelatie T1 de onafhankelijke variabele is en hechting aan leeftijdgenoten T2 de afhankelijke variabele is, en één waarbij hechting aan leeftijdgenoten T1 de onafhankelijke variabele is en warmte in de siblingrelatie T2 de afhankelijke variabele is. Alleen de tweede regressieanalyse blijkt significant te zijn (zie

Tabel 1). Bij vergelijking van de Bèta's blijkt dat de hechting aan leeftijdgenoten T1 op warmte in de siblingrelatie T2 twee keer zo sterk is dan het longitudinale effect van warmte in de siblingrelatie T1 op hechting aan leeftijdgenoten T2 (zie Tabel 1).

Tabel 1

Overzicht van resultaten van 8 regressieanalyses voor longitudinale effecten tussen de siblingrelatie en de ouder-kind relatie en andersom. En tussen de siblingrelatie en de hechting aan leeftijdgenoten en andersom.

	F	R ²	Bèta	p	N
Conflict sib T1 → negativiteit ok T2	16.29	.10	.32**	.00	149
Negativiteit ok T1 → conflict sib T2	17.29	.11	.32**	.00	148
Warmte sib T1 → positiviteit ok T2	29.74	.18	.42**	.00	140
Positiviteit ok T1 → warmte sib T2	12.45	.09	.30**	.00	131
Conflict sib T1 → hechting lftg T2	.10	.00	-.03	.75	152
Hechting lftg T1 → conflict sib T2	2.02	.01	-.11	.16	153
Warmte sib T1 → hechting lftg T2	3.30	.02	.15	.07	148
Hechting lftg T1 → warmte sib T2	13.40	.09	.30**	.00	142

* $p < .05$, ** $p < .01$

Discussie

In dit onderzoek is als eerste gekeken of het longitudinale effect van conflict in de siblingrelatie op negativiteit in de ouder-kind relatie minder sterk is dan het longitudinale effect van negativiteit in de ouder-kind relatie op conflict in de siblingrelatie. Er wordt verwacht dat de ouder-kind relatie een sterker effect heeft op de siblingrelatie dan andersom omdat de ouder-kind relatie de eerste relatie is die kinderen aangaan. Deze relatie wordt als basis gebruikt voor alle andere relaties, waaronder de siblingrelatie (Brody, 1998). Beide effecten zijn significant en tegen de verwachting in blijken de effecten even sterk. Dit is in

overeenstemming met het onderzoek van Updegraff, Thayer, Whiteman, Denning en McHale (2005) waarin naar voren komt dat er een wisselwerking is tussen de invloed van negativiteit in de ouder-kind relatie en siblingrelatie. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat tijdens de vroege adolescentie siblings een belangrijkere rol gaan spelen in de ontwikkeling van hun broer of zus en dat de invloed van ouders afneemt. Hoewel adolescenten minder tijd besteden met gezinsleden blijven siblings een belangrijke invloed houden, er is continuïteit van de siblingrelatie vanaf de kindertijd tot in de adolescentie (Sherman et al., 2006).

Als tweede is gekeken of het longitudinale effect van warmte in de siblingrelatie op positiviteit in de ouder-kind relatie minder sterk is dan het longitudinale effect van positiviteit in de ouder-kind relatie op warmte in de siblingrelatie. Er wordt verwacht dat de ouder-kind relatie een sterker effect heeft op de siblingrelatie dan andersom omdat de ouder-kind relatie de eerste relatie is die kinderen aangaan. Deze relatie wordt als basis gebruikt voor alle andere relaties, waaronder de siblingrelatie (Brody, 1998). Beide effecten zijn significant en tegen de verwachting in blijkt de invloed van de siblingrelatie op de ouder-kind relatie in dit geval iets sterker te zijn. Dit is in tegenstelling tot de resultaten uit de artikelen van Brody (1998) en Cox en Paley (1997) waarin naar voren kwam dat de ouder-kind relatie meer invloed heeft op de siblingrelatie dan andersom. Een mogelijke verklaring voor de resultaten uit het huidige onderzoek is dat adolescenten de drang hebben om zich emotioneel onafhankelijk te maken van hun ouders. Adolescenten verplaatsen zich van binnen het huis naar de wereld er buiten. Bij deze ontwikkeling kunnen naast vrienden ook (oudere) siblings een belangrijke rol vervullen. Zij hebben in voorgaande jaren immers dezelfde stap gezet (Ardelt & Day, 2002). Dus het effect van de siblingrelatie heeft op deze leeftijd waarschijnlijk meer invloed dan de relatie van adolescenten met hun ouders.

Vervolgens is gekeken of het longitudinale effect van conflict in de siblingrelatie op hechting aan leeftijdgenoten sterker is dan het longitudinale effect van hechting aan leeftijdgenoten op conflict in de siblingrelatie. Er wordt verwacht dat het effect van de siblingrelatie op de hechting aan leeftijdgenoten sterker is omdat siblings in hun jeugd meer tijd doorbrengen met elkaar dan met leeftijdgenoten en omdat de siblingrelatie meestal het hele leven blijft bestaan en dat vriendschappen veranderen (Stormshak et al., 2004). Er zijn geen significante resultaten gevonden, dit betekent dat er niet aan de verwachting wordt voldaan. Een verklaring hiervoor is dat het begrip 'conflict' negatief is en het begrip 'hechting' positief is. Dit zijn tegenstrijdige aspecten van relaties tussen mensen en dit is waarschijnlijk de reden dat er geen effect gevonden is. In het onderzoek van Yeh en Lempers (2004) komen wel significante resultaten naar voren. Het verschil met het huidige onderzoek

is dat zij niet hebben gekeken naar conflict en hechting, maar naar de gehele relatie tussen siblings en leeftijdgenoten. Er is een bidirectioneel verband gevonden tussen de siblingrelatie en de relatie met leeftijdgenoten. Het effect van de siblingrelatie blijkt sterker te zijn. Dus hieruit blijkt dat het niet voldoende is om naar conflict en hechting afzonderlijk te kijken, maar dat het van belang is om of de hele relatie (positief en negatief) er bij te betrekken of om aspecten van dezelfde dimensie (positief of negatief) te gebruiken.

Als laatste is gekeken of het longitudinale effect van warmte in de siblingrelatie op hechting aan leeftijdgenoten sterker is dan het longitudinale effect van hechting aan leeftijdgenoten op warmte in de siblingrelatie. Er wordt verwacht dat het effect van de siblingrelatie op de hechting aan leeftijdgenoten sterker is omdat siblings in hun jeugd meer tijd doorbrengen met elkaar dan met leeftijdgenoten en omdat de siblingrelatie meestal het hele leven blijft bestaan en dat vriendschappen veranderen (Stormshak et al., 2004). Uit de resultaten komt naar voren dat de hechting aan leeftijdgenoten een sterker effect heeft op de warmte in de siblingrelatie dan andersom. Dit is niet volgens de verwachting. Een onderzoek dat deze uitkomst ondersteunt is dat van Kramer en Kowal (2005). Zij hebben gevonden dat positieve ervaringen die kinderen hebben opgedaan met leeftijdgenoten voor de geboorte van hun sibling van invloed zijn op de kwaliteit van de siblingrelatie. Een mogelijke verklaring voor het gevonden resultaat in het huidige onderzoek is dat er in de adolescentie meer tijd wordt doorgebracht met leeftijdgenoten en minder met siblings. De siblingrelatie wordt naarmate kinderen ouder worden gelijkwaardiger, tegelijkertijd brengen ze minder tijd met elkaar door. In de relatie met leeftijdgenoten wordt juist meer tijd met elkaar doorgebracht in de adolescentie. Waarschijnlijk is het effect van de hechting aan leeftijdgenoten op warmte in de siblingrelatie sterker dan andersom door de tijd die adolescenten met leeftijdgenoten doorbrengen.

Er zijn een aantal beperkingen te benoemen in dit onderzoek. Als eerste is er geen aselechte steekproef getrokken en dit heeft gevolgen voor de generalisatie van de onderzoeksresultaten. Een andere beperking is dat er gebruik gemaakt is van zelfrapportage. Bij gebruik van andere en meer informanten kunnen de resultaten anders zijn en is er de mogelijkheid om te resultaten te vergelijken, wat een betrouwbaarder beeld geeft. Hoewel het onderzoek anoniem was heeft dit waarschijnlijk toch een rol gespeeld en moeten de resultaten voorzichtig worden geïnterpreteerd. De afname van de vragenlijsten is tevens een beperking in deze studie. Omdat dit klassikaal is gebeurd is de kans op sociaal wenselijke antwoorden groter dan wanneer leerlingen dit alleen invullen. Daar staat tegenover dat alle vragenlijsten zijn afgenomen onder toezicht van onderzoekers. Dit heeft er voor gezorgd dat de

vragenlijsten op consistente wijze zijn ingevuld door de leerlingen. Tevens hadden leerlingen gedurende de afname de mogelijkheid om vragen te stellen en konden deze vragen adequaat beantwoord worden. Om vast te stellen welk effect groter was is in dit onderzoek gebruik gemaakt van Bèta's. Voor het gebruik hiervan zijn geen vastgestelde gegevens beschikbaar. De vergelijking is dus 'met het blote oog' gebeurd, er is dus niet statistisch getoetst. Hierdoor kunnen er alleen voorzichtige conclusies getrokken worden. Als laatste beperking kan worden gesteld dat er geen rekening is gehouden met indirecte effecten op de variabelen. Er is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met het temperament van het kind en met de relatie van ouders. Deze factoren zouden allebei van invloed kunnen zijn op de gevonden resultaten (McCoy et al., 1994).

Een sterk punt van dit onderzoek is dat er gebruik is gemaakt van betrouwbare vragenlijsten. De betrouwbaarheid van de vragenlijsten is hoog te noemen en dit zorgt voor sterkere resultaten. Veel onderzoek op het gebied van siblingrelaties is cross-sectioneel. Een sterk punt van dit onderzoek is daarom dat het longitudinaal is uitgevoerd. Zo kon de invloed van siblings op leeftijdgenoten en de ouder-kind relatie beter bepaald worden.

Enkele suggesties voor vervolg onderzoek zijn dat er voor een periode van meer dan twee jaar moet worden gekeken of dezelfde resultaten gevonden zullen worden en of deze resultaten sterker of zwakker zullen zijn. Ondanks dat dit onderzoek longitudinaal is, wordt er als suggestie meegegeven om over een langere periode te kijken.

Tevens zou het onderzoek indirecte effecten mee kunnen nemen. Uit het onderzoek van McCoy, Brody en Stoneman (1994) komt bijvoorbeeld naar voren dat het temperament van het kind en de kwaliteit van de relatie met ouders door middel van de siblingrelatie de kwaliteit van relatie met leeftijdgenoten beïnvloeden.

Onderzoek naar de siblingrelatie wordt nog niet lang uitgevoerd en de onderzoeken die er zijn geweest laten geen eenduidige resultaten zien. Dit onderzoek biedt nieuwe inzichten in de relatie van siblings met de ouder-kind relatie en met de relatie aan leeftijdgenoten. Als in de toekomst blijkt dat de siblingrelatie een goede voorspeller is voor de relatie van ouders met hun kinderen, dan zou dit een ingang kunnen bieden om verstoorde ouder-kind relaties te verbeteren.

Uit dit onderzoek is duidelijk geworden dat de siblingrelatie een belangrijke rol speelt in de ontwikkeling van de ouder-kind relatie. De siblingrelatie verdient meer aandacht in onderzoek en dan vooral in combinatie met de relatie met leeftijdgenoten omdat hier nog relatief weinig over bekend is. Het is duidelijk dat relaties niet los van elkaar staan. Er is dus

meer kennis nodig over de complexe interacties tussen verschillende sociale relaties tijdens de adolescentie.

Literatuurlijst

- Ardelt, M., & Day, L. (2002). Parents, siblings, and peers: Close social relationships and adolescent deviance. *Journal of Early Adolescence*, 22, 310–349.
- Armsden, G.C., & Greenberg, M.T. (1987). The Inventory of Parent and Peer Attachment: Individual differences and their relationship to psychological well-being in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 16, 427-453.
- Ary, D. V., Duncan, T. E., Duncan, S. C., & Hops, H. (1999). Adolescent problem behavior: The influence of parents and peers. *Behaviour Research and Therapy*, 37, 217-230.
- Aseltine, R. H., Jr. (1995). A reconsideration of parental and peer influences on adolescent deviance. *Journal of Health and Social Behavior*, 36, 103-121.
- Bank, L., Burraston, B., & Snyder, J. (2004). Sibling conflict and ineffective parenting as predictors of adolescent boys' antisocial behavior and peer difficulties: Additive and interactional effects. *Journal of Research on Adolescence*, 14, 99-125.
- Boll, T., Ferring, D., & Sigrun-Heide, F. (2005). Effects of parental differential treatment on relationship quality with siblings and parents: Justice evaluations as mediators. *Social Justice Research*, 18 (2), 155 -182.
- Brody, G. H. (1998). Sibling relationship quality: Its causes and consequences. *Annual Reviews Psychology*, 49, 1-24.
- Brody, G. H., Stoneman, Z., & Gauger, K. (1996). Parent-child relationships, family problem-solving behavior, and sibling relationship quality: The moderating role of sibling temperaments. *Child Development*, 67 (3), 1289 -1300.
- Brody, G. H., Stoneman, Z., & McCoy, J. K. (1994). Contributions of family relationships and child temperaments to longitudinal variations in sibling relationship quality and sibling relationship styles. *Journal of Family Psychology*, 8 (3), 274 -286.
- Bullock, B. M., & Dishion, T. J. (2002). Sibling collusion and problem behavior in early adolescence: Toward a process model for family mutuality. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 30, 143-153.
- Bussel, D. A., Neiderhiser, J. M., Pike, A., Plomin, R., Simmens, S., Howe, G. W. et al., (1999). Adolescents' relationships to siblings and mothers: A multivariate genetic analysis. *Developmental Psychology*, 35 (5), 1248-1259.
- Cox, M. J., & Paley, B. (1997). Families as systems. *Annual Reviews Psychology*, 48,

243-267.

- Dekovic, M., & Buist, K. L. (2005). Multiple perspectives within the family: Family relationship patterns. *Journal of Family Issues*, 26, 467-490.
- Dunn, J., Deater-Deckard, K., Pickering, K., & Golding, J. (1999). Siblings, parents, and partners: Family relationships within a longitudinal community study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 40, 1025-1037.
- Feinberg, M. E., McHale, S.M., Crouter, A.C., & Cumsille, P. (2003). Sibling differentiation: Sibling and parent relationship trajectories in adolescence. *Child Development*, 74 (5), 1261 -1274.
- Feinberg, M. E., Reiss, D., Neiderhiser, J.M., & Hetherington, E.M. (2005). Differential association of family subsystem negativity on siblings' maladjustment: Using behavior genetic methods to test process theory. *Journal of Family Psychology*, 19 (4), 601 - 610.
- Fox, T.L., Barrett, P.M., & Shortt, A.L. (2002). Sibling relationships of anxious children: A preliminary investigation. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 31 (3), 375-383.
- Furman, W., & Buhrmester, D. (1992). Age and sex differences in perceptions of network of personal relationships. *Child Development*, 63, 103-115.
- Howe, N., Aquan-Assee, J., & Bukowski, W. M. (2001). Predicting sibling relations over time: Synchrony between maternal management styles and sibling relationship quality. *Merrill-Palmer Quarterly*, 47, 121-141.
- Howe, N., Fiorentino, L. M., & Garriépy, N. (2003). Sibling conflict in middle childhood: Influence of maternal context and mother-sibling interaction over four years. *Merrill-Palmer Quarterly*, 49, 183-203.
- Kim, J.-Y., McHale, S. M., Crouter, A. C., Osgood, D. W. (2007). Longitudinal linkages between sibling relationships and adjustment from middle childhood through adolescence. *Developmental Psychology*, 43 (4), 960 -973.
- Kitzman, K.M., Cohen, R., & Lockwood, R. L. (2002). Are only children missing out? Comparison of the peer-related social competence of only children and siblings. *Journal of Social and Personal Relationships*, 19, 299-317.
- Kramer, L., & Kowal, A. K. (2005). Sibling relationship quality from birth to adolescence: The enduring contributions of friends. *Journal of Family Psychology*, 19 (4), 503 -511.
- Lewis, M. (2005). The child and its family: The social network model. *Human Development*, 48, 8-27.

- Lockwood, R. L., Gaylord, N. K., Kitzmann, K. M., & Cohen, R. (2002). Family stress and children's rejection by peers: Do siblings provide a buffer? *Journal of Child and Family Studies, 11*, 331-345.
- Lockwood, R. L., Kitzmann, K. M., & Cohen, R. (2001). The impact of sibling warmth and conflict on children's social competence with peers. *Child Study Journal, 31*, 47-70.
- Mandleco, B., Frost Olsen, S., Dyches, T., & Marshall, E. (2003). The relationship between family and sibling functioning in families raising a child with a disability. *Journal of Family Nursing, 9*, 365-396.
- McCoy, J.K., Brody, G.H., Stoneman, Z. (1994). A longitudinal analysis of sibling relationships as mediators of the link between family processes and youths' best friendships. *Family Relations, 43* (4), 400-408.
- McCoy, J. K., Brody, G. H., & Stoneman, Z. (2002). Temperament and the Quality of best friendships: Effect of same-sex sibling relationships. *Family Relations, 51*, 248-255.
- McHale, S. M., Updegraff, K. A., Tucker, C. J., & Crouter, A. C. (2000). Step in or stay out? Parents' roles in adolescent siblings' relationships. *Journal of Marriage and the Family, 62*, 746-760.
- Ostrov, J. M., Crick, N. R., & Stauffacher, K. (2006). Relational aggression in sibling and peer relationships during early childhood. *Applied Developmental Psychology, 27*, 241-253.
- Pike, A., & Atzaba-Poria, N. (2003). Do sibling and friend relationships share the same temperamental origins? A twin study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 44* (4), 598-611.
- Pinel-Jacquemin, S., & Zaouche-Gaudron, C. (2009). Système familial et attachment: revue de la question. *Neuropsychiatrie de L'Enfance et de L'Adolescence, 57*, 167-172.
- Richmond, M.K., Stocker, C.M., Rienks, S.L. (2005). Longitudinal associations between sibling relationship quality, parental differential treatment, and children's adjustment. *Journal of Family Psychology, 19* (4), 550 -559.
- Robsen, C. (2002). *Real world research*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Seginer, R., Shoyer, S., Hossessi, R., & Tannous, H. (2007). Adolescent family and peer relationships: Does culture matter? *New Directions For Child and Adolescent Development, 116*, 83-99.
- Sherman, A. M., Lansford, J. E., & Volling, B. L. (2006). Sibling relationships and best friendships in young adulthood: Warmth, conflict, and well-being. *Personal Relationships, 13* (2), 151 -165.

- Smetana, J. G., Campione-Bar, N., & Metzger, A. (2006). Adolescent development in interpersonal and societal contexts. *Annual Review of Psychology, 57*, 227-254.
- Stormshak, E. A., Comeau, C. A., & Shepard, S. A. (2004). The relative contribution of sibling deviance and peer deviance in the prediction of substance use across middle childhood. *Journal of Abnormal Child Psychology, 32* (6), 635–649.
- Troupel-Cremel, O., & Zaouche-Gaudron, C. (2006). De l'attachement mère-enfant à l'attachement fraternel: evolution des paradigms de recherche. *Psychologie Française, 51*, 205-215.
- Updegraff, K. A., Booth, A., & Thayer, S. M. (2006). The role of family relationship quality and testosterone levels in adolescents' peer experiences: A biosocial analysis. *Journal of Family Psychology, 20* (1), 21 -29.
- Updegraff, K. A., McHale, S. M., & Crouter, A. C. (2002). Adolescents' sibling relationship and friendship experiences: Developmental patterns and relationship linkages. *Social Development, 11* (2), 182 -204.
- Updegraff, K. A., Thayer, S. M., Whiteman, S. D., Denning, D. J., & McHale, S. M. (2005). Relational aggression in adolescents' sibling relationships: Links to sibling and parent-adolescent relationship Quality. *Family Relations, 54*, 373-385.
- Volling, B. L., & Elins, J. L. (1998). Family relationships and children's emotional adjustment as correlates of maternal and paternal differential treatment: A replication with toddler and preschool siblings. *Child Development, 69* (6), 1640-1656.
- Yeh, H., & Lempers, J.D. (2004). Perceived sibling relationships and adolescent development. *Journal of Youth and Adolescence, 33*, 133–147.